

УДК 377:378 (495)

DOI: 10.31339/2413-3329-2018-1(7)- 232-235

Постригач Надія Олегівна,

кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник,
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, м. Київ

МЕХАНІЗМ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА В ОСВІТІ ДОРΟΣЛИХ ГРЕЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

На підставі аналізу європейських нормативних документів, порівняльно-педагогічних наукових робіт вивчено механізм соціального партнерства в освіті дорослих Грецької республіки, проаналізовано його позитивні внески та негативні наслідки для функціонування системи освіти в цілому. У ході дослідження також доведено, що соціальне партнерство відіграє важливу роль через поширення передового досвіду та розробку рекомендацій, для досягнення прогресу у впровадженні нової політики у сфері освіти та навчання.

Ключові слова: навчання впродовж життя, освіта дорослих, педагогічна освіта, професійна освіта, соціальний діалог, соціальне партнерство, Грецька республіка.

Постановка проблеми. Освіта дорослих є наймобільнішою сферою освіти. Для забезпечення оперативності змісту освіти дорослих вона повинна бути відкритою, а її організація має допускати практично неперервне коригування навчальних програм і планів. При цьому мусять враховуватися як важливі запити дорослих людей, їхні потреби, актуальність наукових знань, так і зміни, які відбуваються у соціально-економічній і політичній ситуації країни.

Конкурентоспроможність країн на світовому ринку, як свідчить аналіз, залежить від рівня освіченості людей, розвитку їхніх творчих сил, готовності й уміння перенавчатися, здобувати нові знання, жити і трудитися в постійно змінюваному світі. Тому вивчення й узагальнення досвіду зарубіжних країн, які мають багато напрацювань, допоможе у розв'язанні багатьох проблем, які мають місце в освіті дорослих в Україні не задля сліпого копіювання, а на підставі збереження національної системи освіти [4, с. 2-3].

Важливим завданням освіти стає підготовка людини до самостійних дій, розвиток у неї мотивації до навчання впродовж всього життя, здатності вирішувати проблеми та приймати рішення в ситуаціях різної складності, робити правильний вибір і бути відповідальною за нього, займати активну громадянську позицію. Освіта сьогодні розглядається як невід'ємна частина духовного життя суспільства та рушійна сила прогресивного та стабільного соціального розвитку [2, с. 499].

Провідним механізмом забезпечення якості освіти дорослих є налагоджена система соціального партнерства. У цьому контексті нашу увагу особливою увагою привертає зарубіжний досвід реалізації соціального партнерства в освіті дорослих, зокрема Грецької республіки, яка володіє вагомими напрацюваннями у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Соціальне партнерство у системі освіти є об'єктом особливої уваги дослідників, зокрема українських та зарубіжних: Н. Абашкіної, С. Алексєєва, П. Байдаченко, В. Болотова, А. Вебера, Т. Десятова, І. Дубровського, Л. Ерхарда, В. Жукова, Г. Задорожного, С. Коляденко, Н. Креденєць, Н. Нічкало, О. Огієнко, В. Радкевич, А. Рибіної, Л. Сігасвої, І. Смирнова, М. Сороки, Л. Сушенцевої, П. Кухарчука, О. Щербак та ін., а також в європейських нормативно-правових документах.

Зокрема, вітчизняна дослідниця О. Щербак у своєму дослідженні наголошує на недостатньому розвитку соціального партнерства в Україні, визначивши фактори, що стримують розвиток системи професійного навчання в Україні. У сфері управління людськими ресурсами: відсутність єдиної концепції розвитку людських ресурсів; сприяння на державному рівні лише професійному навчанню безробітних. У сфері економічних відносин: тривалий економічний спад, низька конкурентоздатність українських товарів на світовому ринку; невідповідність між потребою і пропозицією робочої сили на ринку праці тощо. У законодавчій сфері: недосконалість законодавчої бази з питань безперервного професійного навчання; відсутність нормативно-правових актів з окремих питань щодо організації та здійснення безперервного професійного навчання, зокрема визначення його ефективності та джерел фінансування. У сфері організації та здійснення навчання: відсутність типових навчальних планів і

програм для професійного навчання; невідповідність змісту навчання потребам сучасного виробництва і сфери послуг. Особлива увага приділяється факторам у сфері ринку праці: недостатнє регулювання ринку праці з боку держави; низький рівень охоплення громадян України системою професійного навчання; недостатній розвиток соціального партнерства [3, с. 207-208].

Соціальне партнерство в освіті дорослих зарубіжних країн досліджували: Н. Абашкіна (німецький досвід функціонування соціального партнерства в професійній освіті); Н. Авшенюк, Н. Креденєць (міжнародний вимір соціального партнерства у професійній освіті); Т. Десятов (досвід розробки й впровадження стандартів у країнах ЄС); О. Леонтєва (соціальне партнерство як необхідна умова забезпечення якості професійної освіти дорослих у Данії); О. Огієнко (соціальне партнерство в освіті дорослих скандинавських країн); О. Олейнікова, А. Муравйова (аналіз сутності, функцій та особливостей соціального партнерства в європейській системі освіти) тощо.

Зокрема, О. Леонтєва зазначає, що соціальне партнерство розглядається як координація паралельних систем; комплексно інтегрований із загальною політикою держави механізм «консенсусу» між навчальними закладами, установами освіти і науки, громадськими об'єднаннями роботодавців, профспілок з державними структурами в нових умовах реальності [3, с. 208].

У глосарії основних термінів професійної освіти і навчання (2009 р.), «соціальні партнери» визначається як асоціації працедавців і працівників, представлених профспілками та професійними організаціями, що формують дві сторони соціального діалогу [1, с. 142]. У свою чергу в Європейському освітньому тезаурусі термін «соціальні партнери» включений до групи понять структурного розділу № 11 – «партнери в освіті» й тлумачиться як гравці у сфері освіти, тобто учні, вчителі, радники, представники державної влади, бізнесу й сім'ї [10].

Європейськими соціальними партнерами в галузі освіти є:

1. *Європейський профспілковий комітет з освіти* (The European Trade Union Committee for Education, ETUCE), який був створений у 1977 році та представляє 132 профспілки вчителів у 45 країнах (27 країн ЄС та 18 країн Європейської асоціації вільної торгівлі (СВАТ), країни-кандидати та країни, що не є членами ЄС). ETUCE складається з національних професійних спілок вчителів та інших працівників загальної освіти – ранньої дошкільної освіти (earlychildhoodeducation), початкової освіти, середньої освіти, професійної освіти та підготовки, а також вищої освіти й досліджень. ETUCE – це Європейська федерація профспілок Європейської конфедерації профспілок (the European Trade Union Confederation, ETUC) та інтегрована частина Міжнародної освіти (Internationaleducation, EI).

2. *Європейська федерація роботодавців у галузі освіти* (The European Federation ofeducationemployers, EFEE) – це організація, створена у 2009 році для представлення інтересів роботодавців у сфері освіти. Вона представлена 25 організаціями роботодавців з усіх рівнів освіти у 17 країнах [5, с. 3-4].

Приклади узгодженого та динамічного залучення соціальних партнерів у політику професійної освіти й навчання та

учнівства виходять з країн, що належать до так званого «статусу соціального партнерства», як, наприклад, Австрія, Бельгія, Німеччина, Люксембург, Нідерланди та Данія. Хоча внаслідок економічної кризи у скандинавських країнах, які традиційно мають високий рівень тристороннього підходу до процесу розробки політики, участь соціальних партнерів перебуває під певним тиском [11, с. 18–19].

Однак у науково-педагогічній літературі відсутній комплексний аналіз соціального партнерства в освіті дорослих Грецької Республіки, що й зумовлює актуальність та соціальну значущість досліджуваної проблеми.

Мета статті: проаналізувати особливості соціального партнерства й з'ясувати його позитивний внесок та негативні наслідки для освіти дорослих Грецької республіки.

Результати дослідження. На неофіційному засіданні високого рівня в жовтні 2013 р. тодішній Європейський комісар, представники європейських міжгалузевих та галузевих соціальних партнерів з питань освіти, погодилися більш тісно співпрацювати з політикою ЄС у сфері освіти й навчання.

Визнаючи ключову роль залучення потужних соціальних партнерів для досягнення прогресу у впровадженні нової політики у сфері освіти та навчання, була досягнута домовленість про зміцнення співпраці, яка повинна зосереджуватися на чотирьох пріоритетних сферах, у тому числі інвестиціях та фінансуванні: 1) *якість освіти*: вдосконалення базових навичок у початковій і середній освіті та досягнення майстерності у вищій освіті, в тому числі навичок в галузі STEM; 2) *розробка навчальних програм*, розвиток електронних навичок, навчання на основі праці (work-based learning), переходів від школи до праці; 3) *навчання впродовж усього життя*, навчання дорослих та навчання на робочому місці, включаючи розподіл витрат; 4) *інвестиції та фінансування* освіти та підготовки в рамках національних реформ. З метою впровадження та моніторингу програми «Освіта і навчання 2020», соціальні партнери беруть участь у її робочих групах, які були створені в якості експертних органів згідно Відкритого методу координації [8, с. 43–44].

В Греції обмежена участь соціальних партнерів у цілеспрямованому та значущому соціальному діалозі щодо професійної освіти та навчання, учнівства та форм навчання на робочому місці. Вони не відіграють важливу роль у прийнятті рішень, хоча їхній внесок вважається ключовою передумовою реформи освітньої політики. Необхідність вивчення партисипативної основи соціального діалогу в грецькій професійній освіті та навчанні та відповіді на основні питання щодо її якості вважаються важливими завдяки впровадженню нової інституційної та організаційної структури для професійної освіти та навчання, як це передбачено Основним законом 4186/2013.

У сучасній структурі наголошується на учнівстві як формі грецької професійної освіти та навчання. Проте системні невідповідності та зміна політичних та економічних пріоритетів створили більше прогалин, ніж система повинна заповнити. Представники соціальних партнерів, а саме Генеральна конфедерація грецьких робітників (the General Confederation of Greek Workers, GSEE), Грецька конфедерація професіоналів, ремісників та комерсантів (the Hellenic Confederation of Professionals, Craftsmen and Merchants, GSEVEE), Грецька конфедерація туризму (the Greek Tourism Confederation, SETE), Грецька федерація підприємств (the Hellenic Federation of Enterprises, SEV) та Грецька конфедерація комерційно-підприємницької діяльності (the Hellenic Confederation of Commerce and Entrepreneurship, ESEE) висловили думку в загальнополітичному маніфесті тристороннього соціального діалогу у сфері професійної освіти та навчання з метою встановлення нових пріоритетів.

1. Організація моделі оперативного прийняття рішень у сфері професійної освіти та навчання з тим, щоб динаміка співпраці між інституційними та соціальними партнерами, бізнесовими структурами, роботодавцями, палатами та постачальниками була повністю зрозумілою.

2. Перегляд способу управління та фінансової підтримки професійної освіти та навчання, а також учнівства та зміцнення галузевого, міжгалузевого та тристороннього соціального діалогу на місцевому та національному рівнях.

3. Перегляд існуючої інституційної та організаційної структури з одночасним оновленням існуючих навчальних програм професійної освіти та навчання для підвищення її привабливості й участі молоді у програмах учнівства.

4. Забезпечення якості й сертифікації програм професійної освіти та навчання і учнівства, розробка дієвих та надійних інструментів кількісної й якісної оцінки результатів навчання дорослих учнів.

5. Формування надійної рамки для перевірки навичок, які набуваються в неформальному та / або інформальному освітньому та / або навчальному контекстах, на основі існуючих європейських інструментів (Європейська кредитна система професійної освіти та навчання – European credit system for vocational education and training, ECVET; Європейська система стандартів забезпечення якості – European Quality Assurance Reference Framework, EQAVET; Європейська рамка кваліфікацій (EQF), Europass) [11, с. 5–6].

Особливими проблемами освіти та навчання в Греції, незважаючи на всебічні реформи є наступні: 1) необхідність підвищити ефективність практично на всіх рівнях освіти; 2) система освіти та навчання потребує подальшої модернізації з точки зору її результативності та методів роботи, зокрема щодо надання базових навичок й забезпечення здатності до успішного переходу молоді на ринку праці (програма фіскальної консолідації) [8, с. 53].

Оскільки соціальний діалог «викликаний» нинішніми демографічними та економічними змінами, політичні питання національного соціального діалогу щодо професійної освіти й навчання є важливими в багатьох європейських країнах сьогодні – як для тих, хто має вищий рівень, так і тих, хто має нижчий рівень соціального діалогу, навіть тих країн, які знаходяться на початковій стадії та намагаються здійснити структурну перебудову. Роль соціальних партнерів у процесі прийняття рішень у сфері професійної освіти й навчання в рамках цільового соціального діалогу ще не була визнана в Греції. Основною умовою сприяння змінам в освітній політиці та створення умов для зростання та соціальної єдності є посилення залучення соціальних партнерів до соціального діалогу у професійній освіті й навчанні.

Незважаючи на нинішню несприятливу інституційну та організаційну структуру, яка характеризує багато аспектів грецької освіти й суспільства, соціальні партнери підкреслюють, що *учнівство* (apprenticeship) може працювати як підтримуюча схема для існуючої формальної освіти. Проте існуючі недоліки, зниження привабливості професійної освіти й навчання, її обмежений зв'язок з ринком праці, відсутність координації між різними рівнями підготовки та надійної національної системи кваліфікації й системи перевірки є тими проблемами, котрі пов'язані з недостатнім соціальним діалогом між соціальними партнерами та відповідними національними органами влади [11, с. 18–19].

Важливу роль соціальне партнерство відіграє також і в педагогічній освіті, яка вважається одним із ключових параметрів, що сприяє підвищенню якості та ефективності освітніх систем. Оскільки формулювання конкретної освітньої політики виникає як необхідність, очевидно, що надзвичайно важливим є подальше вивчення та дослідження способів, форм та методів, які можуть бути використані для ефективної організації педагогічної освіти [6].

Зокрема, дослідник О. Карбанович зазначає, що до перспективних моделей забезпечення професійного зростання педагогічних кадрів в системі соціального партнерства «ВНЗ-школа-додаткова освіта – інститут підвищення кваліфікації працівників освіти» відносяться: а) система педагогічних практик; б) система постійно діючих семінарів з актуальних проблем розвитку системи освіти; в) система проблемних семінарів, організованих на основі вивчення освітніх потреб і труднощів; науково-практичні конференції; г) мережеві методичні об'єднання за різними напрямками та видами діяльності освіти дітей;

д) тематичні методичні тижні й методичні дні; е) школа педагогічної майстерності; є) круглі столи, майстер-класи, педагогічні вітальні, педагогічні читання; з) методичні консультації (індивідуальні, групові, фронтальні). Таким чином, соціальне партнерство повинно стати реальним соціальним механізмом управління розвитком системи педагогічної освіти за допомогою організації спільної діяльності, яка характеризується довірою, загальними цілями і цінностями, добровільністю та довготривалістю відносин, а також визнанням взаємної відповідальності сторін за результат розвитку всіх суб'єктів освіти [2, с. 501-502].

Соціальні партнери ЄС у сфері освіти (у тому числі й педагогічної – курсив наші) можуть відігравати важливу роль через поширення передового досвіду та розробку рекомендацій. На думку респондентів, найважливішою діяльністю для соціальних партнерів ЄС у сфері освіти має стати визначення та розповсюдження інформації про існуючі ініціативи й передові практики. Про це повідомили 63 % респондентів, які охопили 32 з 41 опитаних країн. Соціальні партнери ЄС можуть, наприклад, сприяти наданню точної інформації про початкове навчання, кар'єрний розвиток та умови праці вчителів, а також підтримувати збір порівняльних даних. Крім того, 56,2 % респондентів, тобто 41 організація з 26 різних країн, зазначили, що соціальні партнери ЄС повинні розробляти рекомендації щодо нових стратегій на рівні ЄС [5, с. 3].

Дані ОЕСР вказують на те, що прогалини у заробітній платні педагогів, як правило, є більш вираженими у сфері кар'єри вчителів, ніж у рівнях освіти. Для країн з наявними даними («EU22») передбачена законом зарплата вчителя у верхній частині шкали в середньому на 60 % перевищує зарплату вчителя-початківця. Водночас, передбачена законом зарплата вчителя лише на 10 % вища (на загальному рівні, більш оплачуваному) на рівні старшої середньої школи, ніж для тих учителів, які працюють на рівні початкової школи.

Проте, існують суттєві відмінності між країнами щодо такої нерівності в оплаті праці. Оплата нерівності у кар'єрному зростанні є предметом особливої уваги у Франції, Греції, Угорщині та Ірландії, тоді як в тих же країнах нерівність на всіх рівнях є меншою або, принаймні, порівнянню з середнім європейським показником. В інших країнах прогалини у нарахуванні зарплатні менш виражені

в кар'єрі вчителя, але більше – на різних рівнях освіти. Особливо це стосується Фінляндії, Німеччини, Італії та Іспанії [9, с. 6].

Деякі з профспілок, які не організовують вчителів у приватних навчальних закладах, мають формальні обмеження щодо їхньої приналежності до власних Конституцій. Зокрема, у Греції Конституція Федерації вчителів початкової школи (Federation of Secondary School Teachers, OLME) визначає її як профспілку для вчителів загальноосвітніх шкіл, які працюють лише у державному секторі. Стосовно найму та утримання вчителів ETUCE неодноразово повідомляв про наслідки економічної кризи для педагогічної професії; зниження статусу вчителів.

Такий розвиток ускладнив процес рекрутства та утримання вчителів, що було пов'язано з неспроможністю забезпечити ефективне початкове навчання та неперервний професійний розвиток після вступу до професії. Як зазначає OLME, «за останні два роки не було жодного набору нових вчителів. Процес найму призупинено»; «неперервний професійний розвиток вчителів з точки зору педагогіки вчителів, викладання в класі тощо не доступний у Греції. Єдиним винятком є підготовка в галузі ІКТ, яка функціонує на двох рівнях. Однак, другий рівень підготовки у сфері ІКТ (більш просунутий) ще не доступний для всіх предметів». «Оцінка вчителів пов'язана з оплатою праці / заробітною платою вчителів та просуванням до наступного рівня / ступеня. Промоції також заморожені». «Стандартизовані тести були введені для учнів старших середніх шкіл, але це також було скасовано влітку 2015 року» (OLME) [7, с. 32–38].

Отже, всі ці фіскальні обмеження пов'язані з політикою жорсткої економії внаслідок затяжної економічної кризи, що негативним чином позначилося на статусі педагогічної професії та умовах оплати праці вчителів.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, акцент на навчання впродовж життя у формі неперервного професійного навчання завдяки налагодженому механізму соціального партнерства зумовлює потребу в радикальній освіті дорослих, що в соціально-економічному контексті у Греції є особливо актуальним. Перспективою подальших досліджень у даному напрямі може стати дослідження особливостей соціального партнерства в педагогічній освіті країн Південної Європи.

Список використаних джерел

1. Глосарій основних термінів професійної освіти і навчання / Упоряд. Т. М. Десятов; за заг. ред. Н. Г. Ничкало. – К.: АртЕк, 2009. – 192 с.
2. Карбанович О. В. Социальное партнерство как стратегический ресурс развития системы непрерывного педагогического образования [Электронный ресурс] / О. В. Карбанович // Образование через всю жизнь: непрерывное образование в интересах устойчивого развития. – 2015. – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/sotsialnoe-partnyorstvo-kak-strategicheskii-resurs-razvitiya-sistemy-neprepryvnogo-pedagogicheskogo-obrazovaniya>
3. Леонтьева О. Социальное партнерство як необхідна умова забезпечення якості професійної освіти дорослих у Данії [Електронний ресурс] / Ольга Леонтьева. – Режим доступа : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/
4. Чернишова С. Р. Особливості розвитку неперервної освіти дорослих в Естонії [Електронний ресурс] / С. Р. Чернишова // Theory and methods of educational management. – 2015. – № 1 (15). – 17 с. – Режим доступа: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_17/1.pdf
5. Analysis of an online survey of social partners in education: The status and attractiveness of the teaching profession in times of the economic crisis as a key task for social partners in education. Finding joint strategies to tighten the links between education and the labour market [Електронний ресурс]. – ETUCE–CSEE, October 2013.– 39 p. – Режим доступа : <https://www.csee-etuice.org/images/Recommendations/>
6. Chatzipanagiotou P. The effective use of distance learning model in in-service teacher education in Greece [Електронний ресурс] / P. Chatzipanagiotou, E. Katsarou. In : 7th International Conference on Education and New Learning Technologies, Barcelona, Spain, 6-8 July, 2015. – Pp. 4193–4206. – Режим доступа : <https://library.iated.org/view/CHATZIPANAGIOTOU2015EFF>
7. ETUCEReport. The state of funding in education, teachers' working conditions, social dialogue and trade union rights in Western European countries. February 2016 [Електронний ресурс]. – Published by the European Trade Union Committee for Education – Brussels, 2016. – 76 p. – Режим доступа: https://www.csee-etuice.org/images/attachments/RP_PrivatisationSurvey_WesternEurope.pdf
8. EU-level funds and financial instruments for education and training and the role of social partners, [Електронний ресурс] / Eckhard Voss, Barbarade Micheli, Katharina Schöneberg, Simone Rosini. In: ETUC–CEEP–EFEE–ETUCE project «Improving social partners' involvement in EU support for public budgets for training and education». – Hamburg and Rome, November 2016. – 57 p. – Режим доступа : https://www.etuc.org/sites/www.etuc.org/files/circular/files/investment_report_20161107_wmp_fgb_final.pdf
9. Social dialogue developments in the education sector in Europe [Електронний ресурс]. – Eurofound, Published on: 09 January

2017. – 15 p. – Режим доступу: <https://www.eurofound.europa.eu/printpdf/observatories/eurwork/articles/working-conditions-industrial-relations/social-dialogue-developments-in-the-education-sector-in-europe>

10. Thesaurus for Education Systems in Europe. English version Edition [Електронний ресурс]. – 2009. – Режим доступу: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/tese/pdf/teseen_005_alphabetic.pdf

11. Zarifis Georgios K. The role of social partners in reforming social dialog for vocational education and training in Greece [Електронний ресурс] / Georgios K. Zarifis, Charikleia Manavi // Journal of Educational Sciences, XVIII, nr. 1 (35) 2017. – Pp. 5-25. – Режим доступу: https://resjournal.uvt.ro/files/Arhiva/tot1_2017.pdf

References

1. Hlosarii osnovnykh terminiv profesiinoi osvity i navchannia, 2009 [Glossary of Basic Terms of Vocational Education and Training / Records. T. M. Desyatov; ed. N.G. Nichkalo] K. : Artek, 192 p.

2. Karbanovych, O. V., 2015. Sotsyalnoe partnerstvo kak strategicheskyy resurs razvitiya systemy nepreryvnoho pedahohycheskoho obrazovaniya [Social partnership as a strategic resource for the development of a system of continuous pedagogical education]. Education through life: continuous education in the interests of sustainable development (Retrieved from: <https://cyberleninka.ru/article/n/sotsialnoe-partnyorstvo-kak-strategicheskyy-resurs-razvitiya-sistemy-npreryvnoho-pedagogicheskogo-obrazovaniya>)

3. Leontieva O. Sotsialnoe partnerstvo yak neobkhdna umova zabezpechennia yakosti profesiinoi osvity doroslykh u Danii [Social partnership as a prerequisite for ensuring the quality of professional adult education in Denmark] (Retrieved from: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/znpudpu_2009_2_28.pdf)

4. Chernyshova, Ye. R., 2015. Osoblyvosti rozvytku neperervnoi osvity doroslykh v Estonii [Peculiarities of Continuous Adult Education Development in Estonia] Theory and methods of educational management, (15), 17 p. (Retrieved from: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_17/1.pdf)

5. Analysis of an online survey of social partners in education, 2013. The status and attractiveness of the teaching profession in times of the economic crisis as a key task for social partners in education. Finding joint strategies to tighten the links between education and the labour market, ETUCE–CSEE, October 2013, 39 p. Retrieved from: https://www.csee-etu.org/images/Recommendations/VS_2012_0437FinalSurveyReportEN.pdf

6. Chatzipanagiotou, P. The effective use of distance learning model in in-service teacher education in Greece. In: 7th International Conference on Education and New Learning Technologies, Barcelona, Spain, 6-8 July, 2015, 4193–4206 Retrieved from: <https://library.iated.org/view/CHATZIPANAGIOTOU2015EFF>

7. ETUCE report, 2016. The state of funding in education, teachers' working conditions, social dialog and trade union rights in Western European countries. Published by the European Trade Union Committee for Education, Brussels, February 2016, 76 p. Retrieved from: https://www.csee-etu.org/images/attachments/RP_PrivatisationSurvey_WesternEurope.pdf

8. EU-level funds and financial instruments for education and training and the role of social partners, 2016 / Eckhard Voss, Barbara de Micheli, Katharina Schöneberg, Simone Rosini. In: ETUC-CEEP-EFEE-ETUCE project "Improving social partners' involvement in EU support for public budgets for training and education", Hamburg and Rome, November 2016, 57 p. Retrieved from: https://www.etuc.org/sites/www.etuc.org/files/circular/files/investment_report_20161107_wmp_fgb_final.pdf

9. Social dialogue developments in the education sector in Europe, 2017. Eurofound, Published on 09 January 2017, 15 p. Retrieved from: <https://www.eurofound.europa.eu/printpdf/observatories/eurwork/articles/working-conditions-industrial-relations/social-dialogue-developments-in-the-education-sector-in-europe>

10. Thesaurus for Education Systems in Europe, 2009. English version Edition. Retrieved from: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/tese/pdf/teseen_005_alphabetic.pdf

11. Zarifis, Georgios K., Manavi, Charikleia, 2017. The role of social partners in reforming social dialog for vocational education and training in Greece. Journal of Educational Sciences, XVIII, 1 (35) 2017, 5–25. Retrieved from: https://resjournal.uvt.ro/files/Arhiva/tot1_2017.pdf

На основани анализа европейських нормативних документів, порівняльно-педагогічних наукових робіт вивчено механізм соціального партнерства в освіті дорослих Грецької Республіки, проаналізовані його позитивні внески і негативні наслідки для функціонування системи освіти в цілому. В ході дослідження також доведено, що соціальне партнерство грає важливу роль в розповсюдженні передового досвіду і розробці рекомендацій, для досягнення прогресу в впровадженні нової політики в сфері освіти і навчання.

Ключові слова: *навчання на протязі всієї життя, освіта дорослих, педагогічне навчання, професійне навчання, соціальний діалог, соціальне партнерство, Грецька Республіка.*

On the basis of the analysis of European normative documents, comparative pedagogical scientific works, the mechanism of social partnership in the education of adults of the Greek republic was studied, its positive contributions and negative consequences for the functioning of the education system as a whole were analyzed. In particular, the study was found that all the fiscal constraints, associated with austerity policies as a result of a protracted economic crisis had a negative impact on the status of the teaching profession and the conditions of remuneration of teachers. Also, it has been proved that the EU's social partners in the field of education can play an important role through the dissemination of best practices and the development of recommendations. Thus, the emphasis on lifelong learning in the form of continuous vocational training through the well-tuned mechanism of social partnership determines the need for radical adult education, in the current socio-economic context in Greece, is particularly relevant. The prospect of further research in this direction may be the study of the peculiarities of social partnership in pedagogical education in Southern Europe.

Key words: *lifelong learning, adult education, teacher education, vocational education, social dialog, social partnership, the Hellenic Republic*